

Positiv satsing på kompetanse og forskning

Notat til Utdannings- og forskningskomiteen.
Angående sak: Statsbudsjettet 2020 Prop. 1 S (2020-2021)

Innledning

Arbeidsgiverforeningen Spekter mener budsjettforslaget inneholder mange positive satsinger. På et overordnet nivå ønsker Spekter å gi positiv tilbakemelding på satsingen på videregående opplæring og fagskoler. Vi er også positive til at man nå starter et arbeid med opptak til høyere utdanning og ser nærmere på bruken av tilleggspoeng og hvordan søkere rangeres.

Spekter er skeptiske til kutt i pensjonstilskuddet til private barnehager. Vi ber i stedet om at helheten i finansieringsmodellen vurderes, og at eventuelle forslag til endringer er basert på en samlet gjennomgang, hvor konsekvensene for barnehagetilbudet også blir tydeliggjort.

Del 1 – 3, Oppfølging av oppmødingsvedtak 887, Rangering av søkere til høyere utdanning

Spekter er opptatt av at det mobiliseres så mye arbeidskraft som mulig. Spekter ønsker derfor så effektive kvalifiseringsløp frem til arbeid som mulig, herunder kvalifisering for opptak til høyere utdanning.

Arbeidslivet i Norge går glipp av mye verdifull arbeidskraft ved at mange bruker lang tid på å kvalifisere seg for opptak til høyere utdanning. Det er mange måter å skaffe seg tilleggspoeng på, og ikke alle fører reelt sett til å gjøre søkeren bedre rustet til studiet. Derfor er det positivt at regjeringen nå starter arbeidet med å vurdere opptakssystemet og systemet med tilleggspoeng, i første omgang med å nedsette et utvalg.

I tillegg til at opptakssystemet må utformes rettferdig, så ønsker Spekter at utvalget må komme med forslag hvor målet må være å lage mest mulig effektive kvalifiseringsløp for opptak til høyere utdanning slik at unge ikke bruker unødvendig lang tid på dette. Utvalget bør i sitt mandat derfor også gis et arbeidslivsperspektiv med målsetting om effektive kvalifiseringsløp. Man bør konsentrere seg om eventuelle tilleggspoeng som reelt sett gjør søkeren mer kvalifisert til studiet.

Programkategori 07.20, Grunnopplæringen, Kap 225 Tiltak i grunnopplæringen, post 69

Det er svært viktig at flest mulig fullfører videregående opplæring, særlig nå hvor også ledigheten øker, slik at de står bedre rustet for arbeidslivet fremover.

Spekter er derfor positive til at satsingen under Utdanningsløftet 2020 videreføres ved at flere stimuleres til å fullføre videregående opplæring. Det er positivt at det foreslås at de som har tatt en studiekompetanse gis mulighet til å ta et fagbrev. Dette siste har Spekter jobbet for i flere år, og vi er fornøyde med at dette nå blir mulig.

Vi ser også positivt på flere av de andre forslagene, slik som eksempelvis satsingen «Fagbrev på jobb» og utvidelse av forsøket med modulstrukturerede læreplaner i utvalgte lærefag (Programkategori 07.50 Kap 258, post 21).

Programkategori 07.30, Barnehager

Kap 231 Barnehager

Regjeringen foreslår å kutte pensjonstilskuddet til private barnehager, fra 13 til 11 prosent. Dette kan få store konsekvenser for barnehagetilbudet. I dag går 4 av 10 private barnehager med underskudd (kilde PBL). For våre medlemmer som er private barnehager og barnehagene i studentsamskipnadene, vil dette bety en kraftig reduksjon i tilskuddet. Konsekvensene av forslaget kan være at private barnehager må legges ned, og at det går ut over mangfold og kvalitet i sektoren.

Barnehageforliket har vært et godt eksempel på hvordan offentlige og private aktører sammen har bidratt til tilnærmet full barnehagedekning, noe som er vesentlig for de barna og familiene som berøres, men også i større et likestillings- og arbeidslivsperspektiv. Det er derfor viktig at det nå ikke gjøres endringer, som isolert sett kan høres logiske ut, men som kan ødelegge de vellykkede, tverrpolitiske løsningene vi har fått til i denne sektoren.

Det kan være god grunn til å se på finansieringsmodellen for de private barnehagene, men da er det viktig at helheten i modellen vurderes, ikke bare enkeltelementer. Det er mulig pensjonstilskuddet isolert sett er høyt, men det blir feil å kutte her så lenge f eks kapitaltilskuddet er for lavt.

Spekter vil derfor be om at helheten i finansieringsmodellen vurderes, og at eventuelle forslag til endringer er basert på en samlet gjennomgang, hvor konsekvensene for barnehagetilbudet også blir tydeliggjort.

Programkategori 07.40, Høyere yrkesfaglig utdanning,

Kap 240 Fagskoler, post 60

Det er positivt med den satsingen som nå skjer for fagskolene og Spekter ser frem til strategien for høyere yrkesfaglig utdanning som nå utarbeides.

Spekter er udelte positiv til at antall studieplasser nå trappes opp. Samtidig er det viktig at kvaliteten opprettholdes og forbedres, og at det ikke bare blir en satsing for flere studieplasser.

For Spekter er det en forutsetning at opptrappingen av nye studieplasser skjer i samråd med arbeidslivet, slik at plassene kommer der behovene er størst. Dette klarte man godt for de ekstra studieplassene som det kom midler til i vår, hvor man involverte både skolene og Nasjonalt fagskoleråd hvor partene er representert. Man bør legge opp til en lignende prosess nå.

Spekter mener at utbyggingen av studietilbudet først og fremst må innrettes med tanke på at fagskolene er det mest sentrale virkemiddelet for å gi relevante tilbud til de med fag- og yrkesopplæring. En styrket fagskolesektor gir på denne måten økt status og «drahjelp» til fag- og yrkesopplæringen, ikke minst med tanke på rekruttering og synliggjøring av karrieremuligheter. Spekter mener dette vil være et bidrag til å løse nåværende og fremtidige arbeidskraftsutfordringer.

Programkategori 07.50, Kompetansepolitikk og livslang læring

Kap 257 og 258

Spekter mener det er positivt at Regjeringen trapper opp tiltak under Kompetanseprogrammet og at dette skjer skrittvis slik at man kan få erfaring, kunnskapsinnhenting og kunne foreta justeringer underveis.

Spekter har ingen ytterligere kommentarer til forslagene, men vi har tidligere også gitt uttrykk for at den store økningen som nå er på dette området krever at satsingene evalueres med tanke på om nytteverdien er optimal, og om det eventuelt bør satses på andre områder.

Det er viktig at det blir en fleksibilitet i satsingene slik at man kan raskt kan endre innsatsen hvis det er områder som trenger midlene mer.